

O PRIČAMA KOJE NISU HTJELE ZASPATI

(Branimir Mendeš i Tea-Tereza Vidović Schreiber (prir.), *Priče koje nisu htjele zaspati: zbirka priča za djecu rane i predškolske dobi*, Novi redak, Zagreb, 2020.)

Zbirka priča za djecu rane i predškolske dobi, koju je objavio zagrebački izdavač Novi redak, plod je dugogodišnjega bavljenja dječjom književnosti dvoje priređivača, Branimira Mendeša i Tee-Tereze Vidović Schreiber, docenata u Odsjeku za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Filozofskoga fakulteta u Splitu. Prikupljanje priča za najmlađe pak svojevrsna je pustolovina u koju su se priređivači upustili čitanjem i iščitavanjem mnogih priča, pomno ih izabrali, priredili za nove naraštaje i okupili ih u knjizi pod izvrsno sročnim privlačnim naslovom – *Priče koje nisu htjele zaspati*; jer one su baš kao i dijete, i dijete se otima snu, ne želi zaspati – toliko toga treba istražiti, osjetiti, spoznati, razumjeti.

Ozračje za čitanje priča stvoreno je već na početku, u predgovoru – riječima kojima se priča obraća svojim čitateljima: *Draga djeco, roditelji, pričoljupci i ljubitelji pričanja*. U tim se riječima mogu prepoznati svi posrednici između djeteta i priče, sve odrasle osobe koje djetetu otkrivaju svijet priče: roditelji, bake i djedovi, „tete” u vrtiću, studentice i studenti ranog i predškolskog odgoja koji s motrišta svoje buduće profesionalne uloge upravo ulaze u dječji svijet. Ova knjiga podarit će im priče koje se rado čitaju i koje će se rado čitati.

U knjigu je uvršteno ukupno 180 priča, i to ponajviše iz hrvatske i svjetske književne baštine, no zastupljeni su i suvremeni pripovjedači. Dojmljiva je raznolikost izvorišta izabranih usmenih priča, od onih koje potječu iz bližega i daljega europskog okružja, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Austrije, Njemačke, Italije, Češke, Francuske, Španjolske, Bugarske, Irske, Rusije, Ukrajine, Engleske, Danske, Norveške, Finske, Estonije, do onih iz zemljopisno vrlo udaljenih zemalja – Indonezije, Vijetnama, Kine, Japana, a uvrštena je i jedna eskimska i jedna

indijanska usmena priča. Među umjetničkim pričama nalaze se i priče klasika hrvatske i svjetske dječje književnosti poput Nade Iveljić, Luka Paljetka, Milana Taritaša, Nade Zidar Bogadi, Pearl Buck, Giannija Rodarija, ali i priče u nas manje poznatih književnika, kao što su Claude Aveline, Petar Baumvol, Eduard Shim, Henriette Robitaillie. Priređivači su namjerno uvrstili tek nekoliko priča braće Grimm i Hansa Christiana Andersena i to zbog toga što postoji velik broj samostalnih izdanja s njihovim djelima. Takva je odluka opravdana jer se time otvorio prostor za one nama manje poznate književnike čije priče također zaokupljaju pozornost i obogaćuju dječji svijet. Priče su pak prikupljene iz različitih priručnika za odgojitelje, dječjih listova, čitanaka, stručnih i pedagoških časopisa i izdanja do kojih se danas teže može doći. Svi su izvori precizno navedeni na kraju knjige, opremljene abecednim popisom pisaca i popisom usmenih priča prema zemlji podrijetla, pa se u tome također ogleda mar i trud priređivača.

Priče su razvrstane u sedam tematskih cjelina naslovljenih tako da golicaju maštu i pozivaju dijete na izbor priče. U prvoj cjelini – *Čudo naraslo u priči*, nalaze se priče bajkovitih značajka, u kojima čudesno ima posebnu ulogu. *Tko u priči stanuje* naslov je druge cjeline, a u njoj su sadržane priče s porukom zajedništva i uvažavanja različitosti, koje pomažu djetetu u samospoznaji i spoznaji drugih. U trećoj cjelini prevladavaju teme iz životinjskoga svijeta, koje djeca osobito vole, a naslovljena je *U košnici priče zuje riječi*. Četvrta cjelina – *Vjetar se zapleo u priču*, donosi priče o prirodi i njezinim stalnim mijenama. Potom slijede *Kada priča zagrlj dijete*, s temom ljubavi i prijateljstva, *Priča na raskrižju*, s raznolikim motivima iz suvremenoga života, i, na kraju, *Priča za kraj*. U *Priči za kraj* ponuđena je samo jedna priča – kao poziv na opetovano pričanje, na vraćanje nekoj već pročitanoj priči, na čitanje neke nove priče – jer ove priče, znamo – ne žele zaspati.

I ne dajmo im da zaspu! Čitajmo ove raznovrsne i kvalitetne priče najmlađima, otvarajmo im put ne samo u nove uzbudljive svjetove nego se i povezujmo s njima u ugodi samog čina pričanja.

red. prof. dr. sc. Jadranka Nemeth-Jajić